

ons kenmerk
Z/223376

Plaats
's-Hertogenbosch

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

op de op 17 mei 2024 ontvangen aanvraag van Marrobel B.V. om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De activiteiten gaan over de herontwikkeling van de percelen aan de Venstraat 1 en 2, 5271 TV in Sint-Michielsgestel.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Provincie Noord-Brabant
Namens dezen,

Dit document is digitaal ondertekend en bevat daardoor geen handtekening.

Besluit

Onderwerp

Op 17 mei 2024 hebben wij van Marrobel B.V. een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De omgevingsvergunning is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door de herontwikkeling van percelen. Deze activiteiten vinden plaats aan de Venstraat 1 en 2, 5271 TV in Sint-Michielsgestel.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit,

- I. aan Marrobel B.V., Koningin Julianastraat 3, 5056 XD, in Berkel-Enschot, in de gemeente Tilburg, de gevraagde vergunning te verlenen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.37, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk vernielen of opzettelijk wegnemen van nesten van de:
 - **huismus** (*Passer domesticus*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);voor de periode van 15 augustus 2024 tot en met 1 januari 2026;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze gaat over de soorten als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van dit besluit;
- III. aan dit besluit voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.7 'Voorschriften';
- IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van dit besluit:
 - Rapportage uitbreiding quickscan Wet natuurbescherming Venstraat 2, opgesteld door: Econsultancy, rapportnummer: 16921.012, datum: 17 januari 2023
 - Nader onderzoek ecologie, opgesteld door: Econsultancy, Venstraat 1 & 2, Sint-Michielsgestel, rapportnummer: 16921.014, datum: 18 oktober 2023 (hierna: nader onderzoek)
 - Rapport ecologisch activiteitenplan Venstraat 1 & 2, Sint-Michielsgestel, opgesteld door: Econsultancy, rapportnummer: 16921.016, datum: 17 mei 2024 (hierna: activiteitenplan)
 - Aanvullende gegevens van 19 juli 2024 en 5 september 2024
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
 - Bijlage 2: locatie(s) van de maatregelen
 - Bijlage 3: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter besluit dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor: <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	5
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	6
1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET	6
1.1 <i>BESCHERMINGSREGIMES</i>	6
1.2 <i>OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT</i>	6
2. TOETSING EFFECTEN RUIMTELIJKE INGREEP	7
2.1 <i>AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN</i>	7
2.2 <i>ONDERZOEK SOORTEN</i>	7
2.3 <i>MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN</i>	7
2.4 <i>ALTERNATIEVENAFWEGING</i>	7
2.5 <i>BELANG VAN DE AANVRAAG</i>	9
2.6 <i>MAATREGELEN</i>	11
2.7 <i>VOORSCHRIFTEN</i>	13
3. CONCLUSIE	16
BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE.....	17
BIJLAGE 2. LOCATIE VAN DE MAATREGELEN.....	18
BIJLAGE 3. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN	19

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 17 mei 2024 hebben wij van Marrobel B.V. een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g) ontvangen.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/223376.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Verordening.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag. De aangevraagde activiteiten gaan over de herontwikkeling van de percelen aan de Venstraat 1 en 2. In de eindsituatie zullen er acht woningen worden gerealiseerd. De monumentale boerderij aan Venstraat 2 en bijbehorend schuur worden gerestaureerd tot woningen. De schuur in het bosje aan de noordzijde van de Wolfsdreef wordt gesloopt en er wordt een nieuwe woning gebouwd. Aan de Venstraat 1 en 1a worden verschillende gebouwen gesloopt ten behoeve van woningen en 1 pand (woonboerderij) wordt gesplitst tot 2 woningen. Aan deze woonboerderij geen werkzaamheden plaatsvinden aan de gevels, de beglazing of het dak. Deze activiteiten vinden plaats aan de Venstraat 1 en 2, 5271 TV in Sint-Michielsgestel.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in hoofdstuk 3 van het activiteitenplan en de aanvullingen van 17 juli en 5 september 2024.

Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF/verspreidingsatlassen). Op 30 november heeft een veldbezoek in het kader van een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden. Het nader onderzoek naar huismus heeft plaatsgevonden in 2023 volgens het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2022). Het nader onderzoek naar gewone dwergvleermuizen heeft plaatsgevonden in 2023 volgens het Vleermuisprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus).

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er 4 nesten van de huismus en 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in het plangebied.

Door de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen vernield of beschadigd en worden vleermuizen verstoord.

In het plangebied zijn 4 huismusnesten aangetroffen in de geitenstal die wordt gesloopt waardoor deze verloren gaan. Het meeste groen op de locatie zal behouden blijven. Verder is in het plangebied 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. De uitvlieglocatie is de nokvorst midden op het dak van de schuur aan de Venstraat 2. Dit gebouw wordt gerestaureerd, waardoor de verblijfplaats verloren gaat.

2.4 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de gewone dwergvleermuis en huismus te verlenen.

Locatie

De geplande werkzaamheden zijn locatie gebonden en eenmalig van aard. De geitenschuur moet vanuit de gemeente Sint-Michielsgesel gesloopt worden als onderdeel van de gebiedsontwikkeling. Daarvoor in de plaats heeft de gemeente toestemming gegeven om woningen te bouwen.

Het is dan ook voordehand liggend om deze locatie te gebruiken om extra woningen te realiseren in een regio waar de woningnood groot is.

Inrichting

Bij de voorgenomen werkzaamheden kan de bebouwing op de onderzoekslocatie, met de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de vier huismusnestplaatsen, niet behouden worden. De te slopen geitenschuur kan niet dusdanig worden gerenoveerd om woningen te realiseren. Daarnaast is het dak van het gebouw waar de zomerverblijfplaats in dusdanige slechte staat dat ook deze niet zonder renovatie tot woning in gebruik kan worden genomen. Hiernaast is het geen optie om geen werkzaamheden te doen aan de bebouwing, aangezien de bebouwing verder in verval zal raken. Om aan de woningvraag te voldoen is duurzame bebouwing van grotere omvang ten opzichte van de huidige bebouwingscontouren nodig. De oplossing voor de grote vraag naar woningen is duurzame nieuwbouw met inbegrip van groen. Bij de voorgenomen plannen blijven alle aanwezige bomen behouden, daarnaast wordt het overige groen minimaal aangetast. De aangetroffen kwetterplekken zullen eveneens behouden blijven. Daarnaast zal de woonboerderij van Venstraat 1 enkel intern gerenoveerd worden, hierdoor zullen de aangetroffen huismusbroedlocaties hier niet verstoord worden. De renovatiewerkzaamheden aan de woonboerderij op de Venstraat 1 zullen enkel kleinschalige interne renovatiewerkzaamheden zijn. Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden aan de gevels, de beglazing of het dak. Er is een ruimtelijke analyse gemaakt om de kwaliteiten en knelpunten van het plangebied in kaart te brengen, om zo de meest gunstige situatie te realiseren. Het voornemen is om de boerderij van Venstraat 2 en de bijbehorende schuur te restaureren en geschikt te maken voor bewoning en de stalling aan de noordzijde van de Wolfsdreef te vervangen door een schuurwoning. Met het saneren van de geitenboerderij van Venstraat 1 wordt milieuwinst gemaakt en kan het landschap verbeterd worden. Met het omvormen van het bedrijf naar wonen in het landschap kan deze transitie bekostigd worden. Het streven is uiteraard dat het landschap van deze transitie profijt heeft door het versterken van de karakteristieke kenmerken die bij dit landschap behoren. Venstraat 2 heeft al zeer grote landschappelijke kwaliteiten. Hier gaat het vooral om het behoud door restauratie van de monumenten, de transitie van de bouwvallige schuur in het bosje aan de Wolfsdreef naar een schuurwoning. Maar ook om het verwijderen van landschapsvreemde beplanting zoals de uitgeschoten coniferenrij en vervolgens het terugbrengen van landschappelijke beplanting plus gericht onderhoud van het waardevolle bomenbestand. Een oude laanstructuur kan weer zichtbaar gemaakt worden. Verder het aanheilen van verdwenen stukjes van de Pleinse dijk en het versterken/verjongen van het bosje aan de Wolfsdreef. De landschappelijke kwaliteit van Venstraat 1 is in de huidige situatie zeer beperkt door het schurencomplex en de grote hoeveelheid verhard oppervlak. Hier valt veel landschappelijke winst te behalen door het verwijderen van schuur en verharding, maar ook door ruimte op de achterkavel te maken waardoor zichtrelaties met het achterland hersteld worden en door het toevoegen van landschappelijk passende erfbeplantingen. Bij Venstraat 1 wordt door de afbraak van het schurencomplex tezamen met het openhouden van de achterzijde van de huidige kavel veel landschappelijke ruimte gewonnen en worden zichtlijnen hersteld.

Werkwijze en planning

Een alternatief voor de herontwikkeling is het terrein laten zoals het is, maar gezien de (boven) regionale vraag naar woningen is het niet wenselijk om af te zien van de voorgenomen sloop en nieuwbouw ontwikkeling. Wanneer de huidige bebouwing in stand wordt gehouden, zal een groter tekort in woningvoorraad ontstaan. De huidige bebouwing is namelijk ongeschikt als woningen. Bij de werkwijze worden er maatregelen genomen om doden, verwonden en onnodige verstoring te voorkomen. De gekozen werkwijzen brengen de gunstige staat van instandhouding niet in het geding en beperken de verstoring tot een minimum zodat de functionaliteit behouden blijft. De voorgestelde maatregelen zorgen voor het voldoen aan de zorgplicht.

2.5 Belang van de aanvraag

In de aanvraag zijn de belangen voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de gewone dwergvleermuis en huismus te verlenen.

De omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen 'volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, onder b en 8.74k, eerste lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Sloop geitenschuur

De geitenschuur werd in het verleden gebruikt, hierop was een vergunde ammoniak (NH₃) emissie 1.010,3 kg. Aangezien de geitenstal niet meer in gebruik is, is deze emissie weggefallen. Doordat de geitenschuur gesloopt zal worden en de bestemming van agrarisch gebruik wordt vervangen door wonen zal er ook in de toekomst geen emissie meer zijn van NH₃. NH₃ draagt bij aan de stikstofdepositie. De gemiddelde concentratie NH₃ in de buitenlucht heeft waarschijnlijk geen effect op de Nederlandse volksgezondheid te verwachten. NH₃ kan echter via een tussenstap schade aan de gezondheid toebrengen. Zo kan het reageren tot ammoniumverbindingen, die een bestanddeel van fijn stof vormen, een belangrijke schadelijke component van luchtverontreiniging (Grahame¹ & Schlesinger, 2010; Knol et al., 2009²). Dit laatste kan bij inademing schade toebrengen aan de luchtwegen en het stelsel van hart en bloedvaten (WHO Air quality guidelines, 2005³). Hoeveel gezondheidsschade NH₃ op deze wijze veroorzaakt, is tot op heden onduidelijk, omdat luchtverontreiniging een complex mengsel is met een variërende samenstelling en de gezondheidseffecten onvoldoende uit te splitsen zijn naar de verschillende bestanddelen. Visie van de commissie vanuit de gezondheidsraad 2012 (Obertop, 2012): "Reactief stikstof is direct en indirect van invloed op de volksgezondheid. Te veel reactief stikstof brengt schade toe aan het milieu en ook via die weg aan de volksgezondheid in ons land".

Al met al draagt het sluiten van de geitenhouderij en hierna de sloop van de geitenschuur eraan bij dat de emissie van NH₃ wordt teruggedrongen. Het aangedragen wettelijk belang heeft dus inbegrip van de volksgezondheid. Tevens heeft een geitenhouderij het risico op verspreiding van Q-koorts. Q-koorts is een infectieziekte die veroorzaakt wordt door een bacterie. De meeste mensen krijgen Q-koorts door het inademen van lucht waar de bacterie inzit. Als geiten, schapen of koeien besmet zijn met Q-koorts, kan de bacterie vrijkomen tijdens de geboorte van lammetjes of kalfjes. Als een patiënt overlijdt aan Q-koorts is dat meestal door chronische Q-koorts. Artsen hoeven patiënten met chronische Q-koorts niet te melden bij de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) Gemeentelijke Gezondheidsdienst. Bij het RIVM is daarom geen landelijk overzicht van het aantal mensen met chronische Q-koorts. En ook niet van het aantal sterfgevallen door chronische Q-koorts. Een schatting van het aantal sterfgevallen was tijdelijk beschikbaar vanuit een landelijke database.

¹ Grahame TJ, Schlesinger RB. Cardiovascular health and particulate vehicular emissions: a critical evaluation of the evidence. Air Qual Atmos Health 2010

² Knol AB, de Hartog JJ, Boogaard H, Slottje P, van der Sluijs JP, Lebret E e.a. Expert elicitation on ultrafine particles: likelihood of health effects and causal pathways. Part Fibre Toxicol 2009

³ WHO Air quality guidelines, global update 2005. Particulate matter, ozone, nitrogen dioxide and sulfur dioxide. Internet. <http://www.euro.who.int/>

Deze werd beheerd door onderzoekers vanuit het Universitair Medisch Centrum Utrecht (UMCU(Universitair Medisch Centrum Utrecht) Universitair Medisch Centrum Utrecht), het Radboudumc(Radboud University Medical Centre) (Radboud universitair medisch centrum), en het Jeroen Bosch ziekenhuis. Q-koorts-deskundigen van die ziekenhuizen hebben op basis van de database vastgesteld dat sinds 2007 116 patiënten zeker of waarschijnlijk aan Q-koorts zijn overleden (RIVM, 2017⁴). Rond pluimveehouderijen en geitenhouderijen komen iets vaker longontstekingen voor. Dit is ook na de Q-koortsepidemie zichtbaar. Gemiddeld zijn er in het onderzoeksgebied elk jaar 1650 mensen met een longontsteking per 100.000 inwoners. Daarvan worden ruim 200 longontstekingen in verband gebracht met het wonen in de buurt van een pluimveehouderij of geitenhouderij (RIVM, 2021⁵). Al met al draagt het sluiten van de geitenhouderij eraan bij dat de kans op verspreiding van Q-koorts wordt teruggedrongen. Het aangedragen wettelijk belang heeft dus inbegrip van de volksgezondheid.

Woningbehoefte

De grote woningkrapte en de bijbehorende noodzaak om in woningbouw te voorzien zorgt voor een belang in het kader van dwingende redenen van groot openbaar belang. Het hebben van een goede, veilige woning is een primaire levensbehoefte van de mens. In artikel 22 van de Nederlandse Grondwet is het thema Volksgezondheid dan ook samen met Woongelegenheid opgenomen. De relatie tussen huisvesting en gezondheid is breed onderzocht en in kaart gebracht, waaruit blijkt dat het hebben van een goede woning bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen (Cattaneo et al., 2009⁶; Fertig & Reingold, 2007⁷). De gevolgen van het gebrek aan woningen is goed aantoonbaar. Ook in Noord-Brabant is de woningkrapte een groot actueel probleem. Hierom is in 2023 het programma volkshuisvesting en wonen-welzijn-zorg opgesteld. Volgens de gemeente is er een woningbehoefte van circa 1.100 woningen tussen 2022 en 2030. De Federatie Opvang meldt zelfs dat de woningnood ondertussen zo groot is, dat ook steeds meer mensen met een baan dakloos raken, met de nodige psychische en fysieke gevolgen voor de gezondheid (ten Teije, 2019). In de huidige landelijke woningnood zijn de negatieve effecten van het niet hebben of kunnen vinden van een woning daarnaast nog zichtbaarder geworden en zien we dat de woningnood leidt tot mentale problemen als (financiële) stress, depressie, somberte en eenzaamheid bij jong en oud (Obbink, 2020; van Egmond, 2021). Deze effecten zijn misschien minder goed zichtbaar of moeilijk te meten, maar het 'domino-effect' van het gebrek aan woningen wordt steeds duidelijker. Wanneer mensen niet kunnen verhuizen voor een nieuwe baan of de huidige huur te hoog is om nog te betalen, leidt dit tot financiële stress en vele mensen melden dan ook problemen met het betalen van zorg, de energierekening of kinderopvang. Dit leidt op zijn beurt natuurlijk weer tot nieuwe problemen, zoals fysieke gezondheidsklachten en werkloosheid (De Monitor, 2018). Het aangedragen wettelijk belang heeft dus inbegrip van redenen van sociaaleconomische aard.

⁴ RIVM (2017). <https://www.rivm.nl/q-koorts>

⁵ RIVM (2021). <https://www.rivm.nl/veehouderij-en-gezondheid/>

⁶ Cattaneo, M. D., Galiani, S., Gertler, P. J., Martinez, S., & Titiunik, R. (2009). Housing, health, and happiness. *American Economic Journal: Economic Policy*, 1(1), 75-105.

⁷ Fertig, A. R., & Reingold, D. A. (2007). Public housing, health, and health behaviors: Is there a connection?. *Journal of Policy Analysis and Management: The Journal of the Association for Public Policy Analysis and Management*, 26(4), 831- 860.

2.6 Maatregelen

In het activiteitenplan (hoofdstuk 6) en de aanvullende gegevens van 19 juli 2024 en 5 september 2024 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor gewone dwergvleermuis en huismus zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

Huisumus

Ongeschikt maken

- Voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het broedseizoen van de huismus wordt de projectlocatie ongeschikt gemaakt voor de huismus, waarbij de huismussen uit zichzelf kunnen wegvliegen tijdens het oplichten van dakpannen. Het ongeschikt maken zal plaatsvinden door het aanbrengen van spouwborstels. Deze borstels worden strak onder de eerste rij dakpannen aangebracht aan weerszijden van alle woonblokken.
- Door het ongeschikt maken tussen 1 september en 15 maart uit te voeren worden de werkzaamheden volledig buiten het broedseizoen van huismussen uitgevoerd.
- Wanneer het ongeschikt maken in het najaar plaatsvindt is het redelijkerwijs uitgesloten dat er nog eieren of jongen in de nesten aanwezig zijn. Bij het ongeschikt maken voor de huismus, wordt tevens rekening gehouden met alle aangetroffen beschermde functies van andere soorten en de zorgplicht.
- Vlak voor de aanvang van de versturende werkzaamheden zal een controle uitgevoerd worden door een ter zake kundige ecooloog om te verzekeren dat het ongeschikt maken is gelukt en er geen huismussen meer aanwezig zijn op de projectlocatie.

Tijdelijke maatregelen

- Voorafgaand aan de werkzaamheden worden 4 tijdelijke dubbele huismusnestkasten in de omliggende en geschikte functionele leefomgeving geplaatst (binnen straal van 200 meter rond het oorspronkelijke nest). De kasten zijn van het type HMT2 van Unitura of vergelijkbaar. Voor deze kasten geldt een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden.
- Het aanbrengen van de kasten wordt uitgevoerd conform de eisen gesteld in het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023).
- Deze kasten zullen voor 1 juni 2024 geplaatst worden. Foto's van de geplaatste kasten zullen in het logboek worden verwerkt en later worden opgestuurd naar het bevoegd gezag.

Permanente maatregelen

- In totaal zullen er minimaal 8 permanente huismusnestkasten worden ingebouwd, verdeeld over de bouwkavels op Venstraat 1 en 2. Deze kasten zullen conform de eisen gesteld in het Kennisdocument Huismus worden opgehangen (BIJ12, 2023).
- Tijdelijke voorzieningen blijven minimaal 3 maanden na afronding van de werkzaamheden aanwezig in het kader van een 'na-gewenningsperiode'. Na deze periode mogen de tijdelijke kasten worden verwijderd na controle door een deskundig ecooloog.
- Bij de voorgenomen plannen blijven alle aanwezige bomen behouden, daarnaast wordt het overige groen minimaal aangetast. De aangetroffen kwetterplekken zullen eveneens behouden blijven.

Gewone dwergvleermuis

Ongeschikt maken

- Het ongeschikt maken voor vleermuizen wordt gerealiseerd door voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden alle potentiële invliegopeningen ongeschikt te maken middels het aanbrengen van rugvulling en exclusion flaps en het oplichten en indien nodig dichtzetten van loodslabben.
- Het ongeschikt maken wordt uitgevoerd in de actieve periode van vleermuizen, globaal lopend van 1 april tot 1 november, en buiten de meest kwetsbare kraamperiode (tussen half mei en half juli).
- Er zal zorgvuldig worden gehandeld tijdens de ontheffing plichtige werkzaamheden (ongeschikt maken en werkzaamheden), conform de richtlijnen opgenomen in een ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.
- Vanwege het broedseizoen voor de huismus zal het ongeschikt maken van de bebouwing (zowel de te restaureren schuur van Venstraat 2 als de te slopen geitenschuur) uitgevoerd worden tussen 1 september en 1 november. De te hanteren richtlijnen voor het uitvoeren van werkzaamheden zullen in een later stadium ook in meer detail worden genoteerd in een op maat gemaakt ecologisch werkprotocol. Bij het ongeschikt maken van de woonblokken voor de vleermuis, wordt tevens rekening gehouden met alle aangetroffen beschermde functies van andere soorten en de zorgplicht.

Controlerende

- Omdat het vleermuisonderzoek slechts een momentopname betreft en vleermuizen opportunistisch kunnen zijn ten aanzien van de keuze van hun verblijfplaats, wordt na afloop van het ongeschikt maken van de woningen een controlerende uitgevoerd. Hierbij wordt met behulp van batdetectors tijdens het uitvliegmoment gecontroleerd of er bij de bekende verblijfplaatsen en de directe omgeving ervan, uitvliegende vleermuizen aanwezig zijn.
- Indien noodzakelijk worden door de ecologisch begeleider, op basis van deze controlerende, aanvullende maatregelen voorgesteld.

Tijdelijke maatregelen

- Er worden voorafgaand aan de werkzaamheden 6 alternatieve verblijfplaatsen voor de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangeboden. Waarvan vier vleermuiskasten aan bomen en twee vleermuiskastpalen. Het aanbrengen van de kasten wordt uitgevoerd conform de eisen gesteld in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2024). Voor deze kasten geldt een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden.
- Foto's van de geplaatste kasten zullen in het logboek worden verwerkt en later worden opgestuurd naar het bevoegd gezag. De vleermuiskasten zijn van het type VMT1a, van Unitura of vergelijkbaar en paalkasten van het type VK SK 04.
- De tijdelijke compenserende vleermuiskasten worden pas verwijderd nadat de gewenningsperiode van de permanente compensatie is verlopen, en enkel wanneer is aangetoond door een deskundig ecooloog dat er op het moment van verwijdering geen vleermuizen in de kast aanwezig zijn.

Permanente maatregelen

- Er worden minimaal 4 inmetsekkasten ten aanzien van de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in de te realiseren bebouwing ingemetseld. De uitvoering en de plaatsing van de 4 inmetsekkasten zal uitgevoerd worden conform de eisen gesteld in het kennisdocument gewone dwergvleermuis (BIJ12).

De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 2.

2.7 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de gewone dwergvleermuis en huismus:

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden beginnen bekend is, maar uiterlijk 2 weken voor de start van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De vergunninghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere activiteiten als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zo dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen die er voor de soorten worden genomen) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 5 en 6) en de aanvullende gegevens van 19 juli 2024 en 5 september 2024.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige⁸ (hierna: ecooloog) op het gebied van de soorten waarvoor vergunning is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van de controlerende en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op eerste verzoek van een toezichthouder te worden gegeven.

⁸ Wat wij hieronder verstaan staat op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO): <https://www.rvo.nl/onderwerpen/buiten-werken/ecologisch-deskundige>

9. De vergunninghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voor het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven. Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk 2 werkdagen voor de start van de werkzaamheden. Mail het ecologisch werkprotocol naar info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.
10. Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten opgenomen in de vergunning, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient u te doen door het logboek naar ons op te sturen via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Huismus

Ongeschikt maken

11. Er mag niet ongeschikt gemaakt worden wanneer er sprake is van winterse omstandigheden (vorst).

Dit voorschrift is opgenomen omdat huismussen gebruik maken van het nest wanneer sprake is van winterse omstandigheden

12. Indien er in september ongeschikt gemaakt wordt voor de huismus, geldt dat dit pas mag gebeuren nadat er geconstateerd is dat de nest(en) zijn verlaten en er geen jongen of eieren meer in het nest aanwezig zijn.

Dit voorschrift is opgenomen omdat huismussen een vervolglegsel kunnen hebben en er niet ongeschikt gemaakt mag worden wanneer het nest nog in gebruik is.

Gewone dwergvleermuis

Ongeschikt maken

13. Op het moment van ongeschikt maken en de 3 daaropvolgende nachten moeten de weersomstandigheden tijdens de eerste 2 uur na zonsondergang overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Dit voorschrift is opgenomen om te borgen dat de vleermuizen daadwerkelijk zullen uitvliegen na het ongeschikt maken en om te borgen dat ze onder gunstige weersomstandigheden een andere verblijfplaats kunnen zoeken.

14. Alle gebouwen/woningen waar geschikte invliegopeningen voor vleermuizen in aanwezig zijn, dienen dusdanig ongeschikt gemaakt te worden dat de gewone dwergvleermuis hierin nergens meer kan verblijven.

Dit voorschrift is opgenomen, omdat de vleermuizen zich kunnen verplaatsen naar nieuwe verblijfplaatsen binnen het plangebied, nadat hun huidige verblijfplaatsen ongeschikt zijn gemaakt.

Controlerende

15. Tussen het ongeschikt maken en de controlerende dienen ten minste 3 dagen te zitten, zodat de vleermuizen de tijd hebben de verblijfplaats te verlaten.
16. De controlerende ten behoeve van het uitsluiten van de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor zomerverblijfplaatsen van het Vleermuisprotocol 2021. Met uitzondering van de neerslag. Tijdens de gehele controlerende moet het droog zijn. In het logboek dient te worden aangegeven hoe is voldaan aan de richtlijnen uit het vleermuisprotocol 2021. Daarbij dient ook te worden ingegaan op personele inzet en overzichtelijkheid van het plangebied.
17. De vleermuizen mogen na de controlerende geen toegangsmogelijkheden meer hebben tot de bebouwing.
18. Er kan pas gestart worden met de renovatiewerkzaamheden na de expliciete toestemming van de ecooloog.
19. In het logboek dient te worden vastgelegd op welke wijze de controlerende is uitgevoerd en wat de resultaten van de controlerende waren. De datum, tijd, aantal onderzoekers en de weersomstandigheden tijdens de controlerende dient in het logboek beschreven te staan.
20. In het logboek dient te worden opgenomen wanneer de bebouwing natuurvrij is verklaard.

De bovenstaande voorschriften over de controlerende zijn opgelegd om te voorkomen dat het gebouw onterecht vleermuisvrij wordt verklaard en dat er nog vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de werkzaamheden.

Permanente maatregelen

21. De permanente vleermuis kasten dienen conform de volgende eisen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis te zijn gerealiseerd:
 - De kasten ter vervanging van de zomer/paarverblijfplaats dienen minimaal 15 centimeter breed te zijn en minimaal 80 centimeter hoog te zijn.
 - De kasten dienen binnen 200 meter van de huidige verblijfplaats geplaatst te worden.
 - De kasten dienen op ten minste 2 verschillende windrichtingen ingebouwd te worden, zodat er een verschil aan microklimaat gerealiseerd wordt.
 - De kasten dienen een vrije aanvliegroute te hebben.
 - De kasten dienen op minimaal 4 meter hoogte te hangen.
 - De kasten dienen vrij te zijn van kunstlicht.
 - De kasten dienen vrij te zijn van verstoring.
 - De kasten dienen buiten bereik van predatoren te hangen.

Bovenstaande voorschriften over de permanente voorzieningen zijn opgenomen omdat de kasten nog niet geplaatst zijn. Als maatregel wordt gezegd dat de kasten conform de eisen gesteld in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12) worden geplaatst. Dit voorschrift maakt duidelijk welke eisen worden gesteld in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12)

Algemene voorschriften

22. Indien tijdens de werkzaamheden (niet zijnde ongeschikt maken) toch gewone dwergvleermuizen of huismussen worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden. Vervolgens dient de ecooloog geraadpleegd te worden om een plan op te stellen hoe hiermee wordt omgegaan. De werkzaamheden mogen pas hervat worden als de gewone dwergvleermuis of huismus uit het gebouw verdwenen is. In het logboek dient te worden vastgelegd hoe er wordt omgegaan met de aanwezige soort.

Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat individuen van deze soorten gewond of gedood worden wanneer deze onverwacht nog aanwezig zijn.

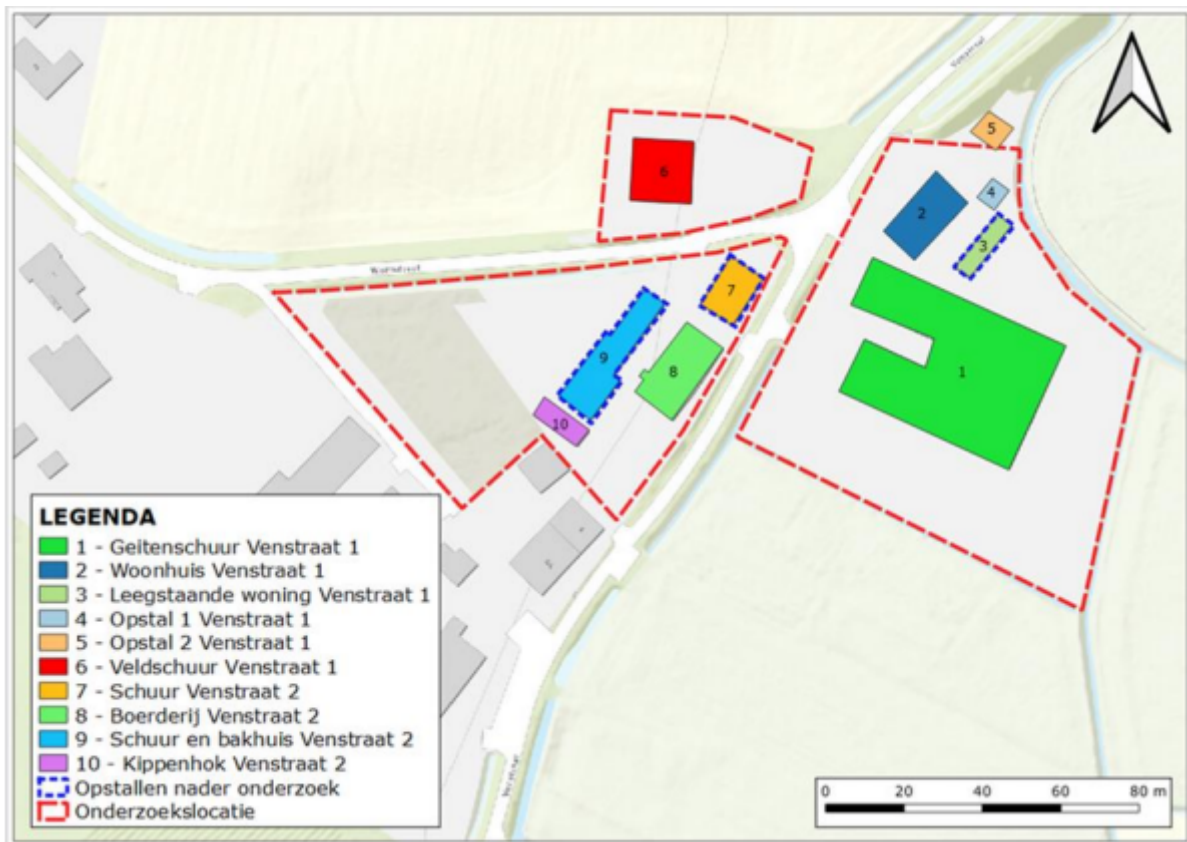
23. Het verwijderen van tijdelijke voorzieningen mag slechts plaatsvinden binnen de ontheffingsperiode. Indien een tijdelijke voorziening buiten de ontheffingsperiode verwijderd wordt, zal onderzoek uitgevoerd moeten worden naar de functionaliteit van de verblijfplaats. Als uit onderzoek blijkt dat de voorziening in gebruik is of is geweest, kan het verwijderen van de voorziening enkel plaatsvinden met een aanvullende ontheffing.

Bovenstaande voorschriften zijn opgenomen om te voorkomen dat de tijdelijke voorzieningen te vroeg worden verwijderd en/of worden verwijderd op een moment dat het vleermuizen verstoord.

3. Conclusie

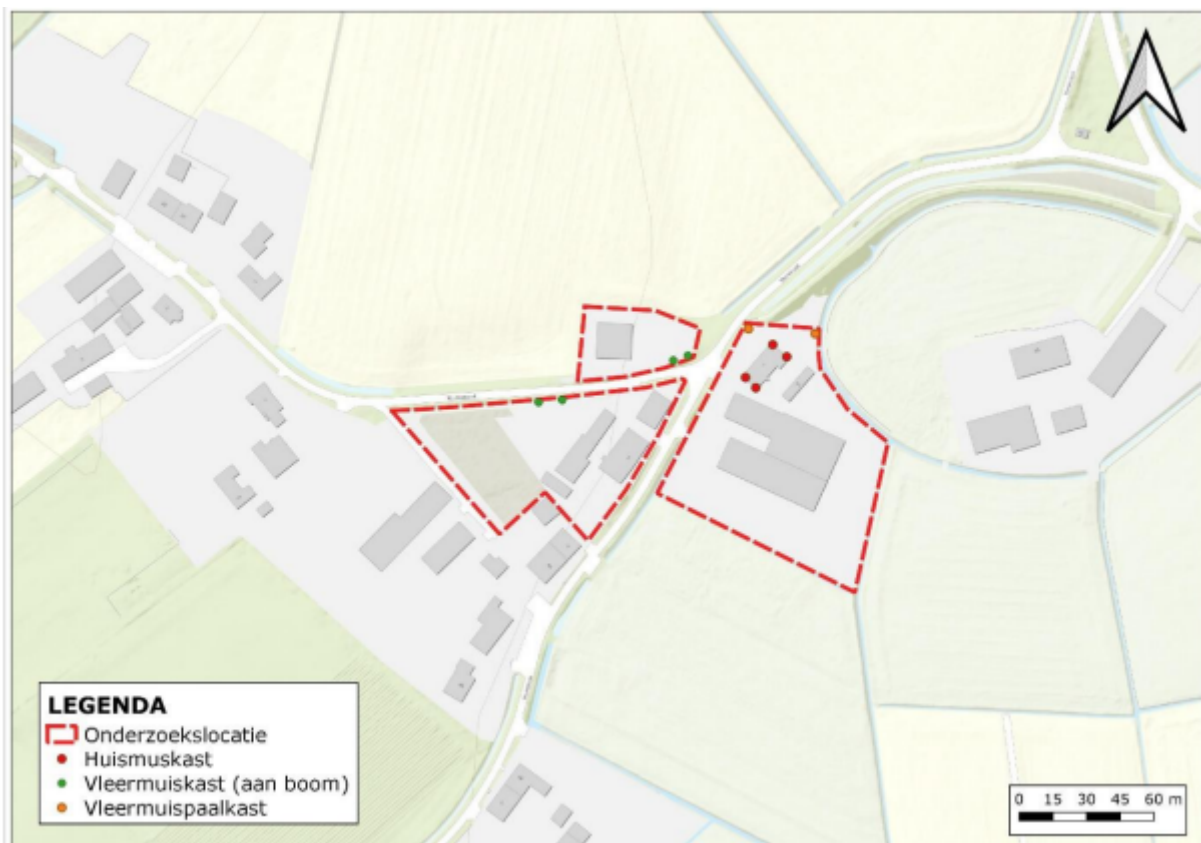
De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet, voor een flora- en fauna-activiteit, wordt voor de gewone dwergvleermuis en huismus en beschreven activiteiten verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie

Figuur 1. Locatie de Venstraat 1 en 2, 5271 TV in Sint-Michielsgestel. De activiteiten vinden plaats binnen het omliggende gebied.

Bijlage 2. Locatie van de maatregelen

Figuur 2. Locatie van de tijdelijke voorzieningen.

Figuur 3. Gebiedsinrichting van het plangebied. De precieze locatie van de permanente voorzieningen zijn onbekend, maar zullen komen in de bebouwingen van Venstraat 1 en/of 2.

Bijlage 3. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten	
Omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit	
<u>Gegevens</u>	
Aanvraagnummer	Z/223376
Naam initiatief	de herontwikkeling van de percelen aan de Venstraat 1 en 2.
vergunningsperiode	voor de periode van 15 augustus 2024 tot en met 1 januari 2026
Vergunninghouder
Naam aanvrager
Adres
PC-Woonplaats
<u>Gegevens werkzaamheden:</u>	
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden
Telefoonnummer (vast)
Telefoonnummer (mobiel)
Contactgegevens ecooloog betrokken bij uitvoering
Locatie(s) werkzaamheden
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen
Datum start werkzaamheden
Overzicht planning werkzaamheden
<p><i>Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 werkdagen van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord</i></p>	
Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl